

PUUMALAN KUNNAN EDUNVALVONTATAVOITTEET

1. HYVÄ FYYNINEN JA DIGITAALINEN SAAVUTETTAVUUS

1.1 HÄTINVIRRRAN SILTA

Hätinvirran siltahanke sisältyy Väyläviraston investointiohjelmaan vuosille 2025–2032. Hätinvirran sillan päivitetty kustannusarvio on 14,8 miljoonaa euroa. Hankkeen hyöty-kustannussuhde on noussut kahteen (aiemmin 1,4) eli hanke on yhteiskuntataloudellisesti kannatettava.

Kahden viime vuoden aikana kohteen tiesuunnitelma ja kaava on päivitetty ja kumpikin ovat lainvoimaisia.

Puumalan kunta ehdottaa, että siltarahoitus ratkaistaan kevään 2025 kehysriihen yhteydessä, jotta hanke voi edetä rakennesuunnitteluun ja kilpailutukseen. Hankkeen perusteet on linjattu sekä Väyläviraston investointiohjelmassa että valtiosihteerityöryhmän Itä-Suomea koskevassa loppuraportissa. Petteri Orpon hallitusohjelmassa on infrahankkeisiin (kehittämismomentti ja MAL-hankkeet) varattu 797 miljoonaa euroa. Sillan rahoitus tulisi kehittämismomentilta. Kunta pyytää maakuntaliitolta aiempaa aktiivisempaa edunvalvontaa hankkeen suhteen. Vesiväylä kuuluu Lauritsalo–Savonlinna -syväväylään ja on osa TEN-verkkoa.

1.2 PERUSVÄYLÄNPITO

Puumalan suurin toimiala on metsätalous. Puumalan pääväylä eli kantatie 62 on kunnoltaan hyvä, mutta merkittävät biotalouden kuljetusväylät Viljakansaarentie, Lohilahti – Virtutjoki sekä Partalansaarentie ovat välittömässä kunnostuksen tarpeessa.

Sulkavan ja Puumalan välisellä maantiellä 434 liikkuu päivittäin keskimäärin noin 500 ajoneuvoa ja kesäaikaan lähes 700 ajoneuvoa. Raskasta liikennettä tällä, yhdellä Suomen mutkaisimmista ja mäkisimmistä tieosuuksista kulkee noin 80 ajoneuvoa vuorokaudessa.

Sulkavan ja Ruokolahden Virtutjoen välisellä maantiellä 438 liikkuu puolestaan keskimäärin noin 430 ajoneuvoa päivässä ja kesäaikaan noin 530 ajoneuvoa päivässä. Raskasta liikennettä liikkuu noin 50 ajoneuvon verran.

Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan myötä ja rajan sulkeuduttua on Suomen sisäinen metsäteollisuuden kuljetusliikenne kasvanut. Tämä näkyy selkeästi maanteiden kulumisena. Kummallakin tieosuudella on havaittavissa paikka paikoin pahoja tienreunojen painumisia ja urautumista erityisesti mutkien kohdilla sekä reikiä, jotka vaarantavat liikenneturvallisuutta. Talvikunnossapito on haastavaa tien kunnosta johtuen. Tien kunnosta kärsivät kuitenkin vakavimmin ammattiliikenne ja sen kalusto.

Erityisesti Sulkavan ja Puumalan välinen tieosuus on pahoin lähes umpeen kasvanut, mikä hankaloittaa korkeiden kuljetusten ja kuorma-autojen liikennöintiä, sillä puiden oksat ottavat kiinni kalustoon. Teiden varret tulisi ensi tilassa raivata vahinkojen välttämiseksi.

Puumalan kunta katsoo, että maanteiden kunnostaminen on yksi keskeinen toimi, jolla parannetaan yritystoiminnan olosuhteita itäisessä Suomessa. Teiden kunnan parantamisella ehkäistään kaluston vaurioitumista ja edistetään liikenneturvallisuutta. Hyväkuntoiset tiet mahdollistavat myös pendelöinnin, mikä on muuttovoittoiselle kunnalle tärkeää.

1.3 MOBIILIVERKKOJEN JA TIETOLIIKENNEYHTEYKSIEN TOIMIVUUS

Valtioneuvoston, liikenne- ja viestintäministeriön, Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien sekä mobiiliverkkotoimijat Elisa Oyj:n ja Suomen Yhteisverkkojen tulee ryhtyä toimenpiteisiin mobiiliverkkojen kuuluvuuden ja toimivuuden kehittämiseksi Etelä-Savon alueella.

Tämä on välttämätöntä maakunnan turvallisuuden, elinkeinojen, matkailun sekä asukkaiden ja kausiväestön arjen sujuvuuden turvaamiseksi. Riittävät verkkoyhteydet ovat keskeinen edellytys alueen elinvoimaisuudelle ja kehitykselle.

2. UUDISTUVAT ELINKEINOT JA TKI-TOIMINTA

2.2 KESÄLOMIEN SIIRTÄMINEN JATKAA MATKAILUKAUTTA

Elinkeinoministeriön vuonna 2018 tekemän selvityksen mukaan koulujen kesälomien siirto kahdella viikolla lisäisi matkailutuloa ja työllisyyttä. Matkailutulo kasvaisi kesäkuukausina yhteensä noin 219 miljoonaa euroa. Siirto lisäisi myös matkailuyritysten tarvitseman henkilöstön määrää 1 300 henkilötyövuoden verran. Matkailutulo kasvaisi ministeriön selvityksen mukaan vuositasolla 2,5 ja kesäkuukausina 9,3 prosenttia, henkilöstön määrä 1,6 prosenttia.

Suomessa on vuosia puhuttu matkailukauden jatkamisesta. Koululaisten kesälomien ajankohdan muuttaminen siirtäisi Suomea eurooppalaiseen lomakäytäntöön, mikä mahdollistaisi yhteistyötä ja kansainvälistymistä. Suomen kesäsesonki tasoittuisi ja pitenis, minkä myötä yhä useampi palvelu olisi avoinna ja se toisi elinvoimaa paikkakunnille. Ulkomaalainen matkailija kokisi avoinna olevan Suomen. Kesälomien siirto ja sen myötä tapahtuva matkailukauden jatkuminen tulee nähdä osana Itäisen Suomen kehittämissä pakettia.

3. MUUT EDUNVALVONNAN PAINOPISTEET

3.1 VALTIONOSUUSUUDISTUS

Selvityshenkilöt Arto Sulonen ja Eero Laesterä jättivät joulukuussa 2024 raporttinsa ministeri Ikoselle. Kuntakohtaiset laskelmat valtionosuusuudistuksen vaikutuksista ovat todennäköisesti jo olemassa, mutta niitä ei ole julkaistu.

Selvityksessä esitetään **asukastiheyden** poistamista kokonaan laskentakriteereistä. Puumalan kunnan valtionosuudessa asukastiheydellä on ollut lähes 630 000 euron vaikutus. Kunta vastustaa kriteerin poistamista ja korostaa, että toimenpide vaarantaisi kokonaisuudessaan kuntatalouden tilaa itäisessä Suomessa.

Selvityksessä ehdotetaan, että **syryjäisyys** siirretään laskennalliseksi kriteeriksi ja samalla painoarvoa lasketaan. Laskentaperusteita esitetään muutettavaksi, mm. mukaan lasten lukumäärä. Suurimmat menettäjät olisivat Lappi, Kainuu, Etelä-Savo ja Pohjois-Karjala. Suurimmat voittajat olisivat puolestaan Kanta-Häme ja Uusimaa.

Valtionosuusuudistuksen yhteydessä ollaan muuttamassa myös **saaristolisän** laskentaperustetta. Etelä-Savon saaristokuntia ovat Enonkoski, Puumala ja Sulkava. Saaristo-osakuntia ovat puolestaan Hirvensalmi, Mikkeli ja Savonlinna.

Saaristokuntalisällä turvataan palveluiden järjestäminen vesistöjen pirstaloimilla alueilla. Saaristolisät olivat valtion vuoden 2024 budjetissa koko maan osalta yhteensä 50,8 m€, josta

- Kahdeksan saaristokunnan yhteenlaskettu saaristokuntalisä on 14,8 m€
- Saaristo-osakuntien yhteenlaskettu saaristo-osakuntalisä on 9,7 m€
- Hyvinvointialueiden rahoituksessa saaristolisä on 26,3 m€

Saaristokuntien rahoituksen laskentaperusteita ei ole tarpeen muuttaa, koska nykyinen rahoitusmalli on vakiintunut ja toimiva.

Saaristokuntalisä mahdollistaa palveluiden järjestämisen tasapuolisesti alueen saaristoväestölle. Saaristolisä kohdentuu erityisesti

- saaristoalueilla asuvien lasten koulunkäynnin järjestämiseen
- kirjastopalveluiden järjestämiseen
- liikunta- ja retkeilyolosuhteiden kehittämiseen
- yksityistieavustuksiin
- tietoliikenneyhteyksien parantamiseen
- hyvinvoinnin- ja terveyden edistämiseen

Lisäksi Puumalan kunta toteaa valtionosuusuudistuksen osalta, että

1. Kuntakohtaiset valtionosuuslaskelmat tulee julkaista välittömästi, sillä kuntakentälle ne on luvattu alun perin lausunnolle yhdessä lakiesitysten kanssa jo syyskuksi 2024.
2. Samoin saaristolisän uudistamista koskevat valtionosuuslaskelmat tulee julkaista välittömästi.

3. Valtionosuusjärjestelmä tulee erottaa kokonaisuudessaan aiempien vuosien sote-menoista ja yksittäisen vuoden verotulopohjasta. Käytännössä tämä merkitsee sote-eristä luopumista. Kunnat lähtivät sote-uudistukseen hyvin erilaisista lähtökohdista.
4. Vapaa-ajan asukkaiden suuri määrä lisää kunnallisten palvelujen tarvetta. Vapaa-ajan asukkaiden kannalta keskeisiä palveluja ovat erityisesti jätehuolto, infrastruktuurin ylläpito, osallisuutta tukevat vaikuttamisrakenteet sekä liikunta- ja kulttuuripalvelut. Vapaa-ajan asukkaiden määrä tulisi ottaa huomioon erityisenä valtionosuutta lisäävänä tekijänä, mutta selvityshenkilöiden esityksessä monipaikkaisuus ei näy lainkaan. Vapaa-ajan asukkaiden maksama kiinteistövero ei yleisesti ottaen kata em. palvelujen kustannuksia. Kiinteistöveron perusajatukseen oli aikoinaan infrakustannusten osittainen rahoitus.

1.4 ITÄISEN SUOMEN OHJELMAN TOIMEENPANO

Puumalan kunta kiirehtii Itä-Suomen ohjelman toimenpiteitä ja niihin liittyvien rahoituspäätösten toimeenpanoa jo kehysriihen yhteydessä.